

Controle dierenwelzijn tijdens het transport

Handleiding bij de checklist

Als er tijdens het moment van de controle dieren aangeleverd worden, worden (indien aanwezig) 2 aankomende vrachtwagens gecontroleerd. Deel I van de checklist (documenten) moet niet altijd gecontroleerd worden. Dit wordt wel altijd gecontroleerd als de volledige checklist ingevuld wordt. Het vervoermiddel (deel II) en de geschiktheid van de dieren (deel III), de reis- en rusttijden (deel IV) en het afladen van de dieren (deel V) worden altijd gecontroleerd. De geldende wetgeving over dierenwelzijn tijdens het transport is de Europese Verordening (EG) Nr. 1/2005 inzake de bescherming van dieren tijdens het vervoer.

I. DOCUMENTEN

1. De vervoerder kan een geldige vergunning voorleggen.

Iedere vervoerder moet over een vergunning voor het vervoer van dieren beschikken. Er bestaan 2 types van deze vergunning. Type 1 is enkel geldig voor kort vervoer (vervoer < 12 uur binnenlands of < 8 uur grensoverschrijdend vervoer). Type 2 is ook voor langere transporten geldig. Deze vergunning, of een kopie ervan, moet zich altijd in het vervoermiddel bevinden. Een vergunning is 5 jaar geldig. Een veehouder die zijn eigen dieren naar het slachthuis brengt hoeft deze vergunning niet te hebben als de afstand tussen het bedrijf van oorsprong en het slachthuis minder dan 65 km bedraagt.

2. De bestuurder en de eventuele verzorgers beschikken over een getuigschrift van vakbekwaamheid.

Iedere bestuurder die landbouwhuisdieren vervoert, en eventuele verzorgers die meerijden, moeten hiervoor over een getuigschrift van vakbekwaamheid beschikken. De getuigschrift wordt behaald na het slagen voor een examen. Dit examen wordt georganiseerd door DGZ. Tijdens het vervoer van dieren moet de bestuurders en de verzorgers het getuigschrift van vakbekwaamheid steeds bijhebben. Een getuigschrift van vakbekwaamheid is levenslang geldig, maar kan wel ingetrokken worden in het geval van overtredingen.

Een veehouder die zijn eigen dieren naar het slachthuis brengt hoeft dit getuigschrift van vakbekwaamheid niet te hebben niet te hebben als de afstand tussen het bedrijf van oorsprong en het slachthuis minder dan 65 km bedraagt.

Het getuigschrift van vakbekwaamheid is niet vereist voor het vervoer van konijnen.

- 3. In geval van lange transport kan voor het vervoermiddel een certificaat van goedkeuring voorgelegd worden.**

Voor lang transport moet een vervoermiddel gekeurd worden en een certificaat van goedkeuring hebben (lang transport: vervoer > 12 uur binnenlands of > 8 uur grensoverschrijdend vervoer). Vervoermiddelen voor kort transport hoeven niet gekeurd te worden.

- 4. Er is een document aanwezig met de gegevens van het betrokken transport.**

De volgende gegevens moeten in het vervoermiddel aanwezig zijn: de herkomst en de eigenaar, de plaats van vertrek, datum en uur van vertrek, de plaats van bestemming, verwachte duur van het transport.

Er bestaat geen specifiek model voor dit document. Verplaatsingsdocumenten voldoen hieraan.

II. HET VERVOERMIDDEL

- 1. Het vervoermiddel is zo ingericht en onderhouden dat ze geen verwondingen en onnodig lijden van de dieren veroorzaken.**

Het vervoermiddel vertoont geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan de dieren zich kunnen kwetsen. Er zijn geen opvallend grote gaten en kieren in de zijwand of de vloer waartussen de poten van de dieren kunnen geklemd geraken. De laadbruggen en deuren sluiten goed aan met de constructie. Bij het vervoer van pluimvee zijn de kratten in een goede staat.

- 2. De beschikbare oppervlakte per dier is voldoende.**

De minimale oppervlakte die tijdens het transport per dier nodig is, werd vastgelegd in Verordening (EG) Nr. 1/2005, Bijlage I, Hoofdstuk VII.

De gemiddelde oppervlakte per dier wordt berekend. Vervoermiddelen voor lang transport hebben een certificaat van goedkeuring waar de beschikbare oppervlakte op vermeld staat. Bij vervoermiddelen voor kort transport is dit niet het geval en zal de beschikbare oppervlakte moeten nagemeten worden.

De minimale oppervlakte voor **pluimvee**:

Categorie	Oppervlakte in cm ²
Eendagskuikens	21-25 per kuiken
Pluimvee, behalve eendagskuikens, gewicht in kg	Oppervlakte in cm ² per kg
< 1,6	180-200
1,6 tot < 3	160
3 tot < 5	115
> 5	105

Deze getallen kunnen variëren, afhankelijk van het gewicht en de grootte van de dieren, maar ook van hun fysieke conditie, de weersomstandigheden en de vermoedelijke transporttijd.

Bij het vervoer van pluimvee wordt een afwijking tot 10 % toegestaan.

De minimale oppervlakte voor **runderen**:

Categorie	Gewicht bij benadering (in kg)	Oppervlakte in m ² per dier
Fokkalveren	50	0,30 tot 0,40
Middelgrote kalveren	110	0,40 tot 0,70
Zware kalveren	200	0,70 tot 0,95
Middelgrote runderen	325	0,95 tot 1,30
Grote runderen	550	1,30 tot 1,60
Zeer grote runderen	> 700	> 1,60

Deze getallen kunnen variëren, afhankelijk van het gewicht en de grootte van de dieren, maar ook van hun fysieke conditie, de weersomstandigheden en de vermoedelijke transporttijd.

De minimale oppervlakte voor **schapen en geiten**:

Categorie	Gewicht in kg	Oppervlakte in m ² per dier
Geschoren schapen en lammeren van 26 kg en meer	< 55	0,20 tot 0,30
	> 55	> 0,30
Niet geschoren schapen	< 55	0,30 tot 0,40
	> 55	> 0,40
Hoogdrachtige oaien	< 55	0,40 tot 0,50
	> 55	> 0,50
Geiten	< 35	0,20 tot 0,30
	35 tot 55	0,30 tot 0,40
	> 55	0,40 tot 0,75
Hoogdrachtige geiten	< 55	0,40 tot 0,50
	> 55	> 50

Bovenstaande grondoppervlakte kan variëren naar gelang het ras, de grootte, fysieke conditie en vachtdikte van de dieren, alsmede van de weersomstandigheden en de transporttijd. Voor kleine lammeren kan bijvoorbeeld worden volstaan met 0,2 m² per dier.

Voor **varkens** werden er geen specifieke oppervlakenormen vastgelegd, maar de beladingsdichtheid van varkens van ongeveer 100 kg mag tijdens het vervoer niet hoger zijn dan 235 kg/m². In ieder geval moeten alle varkens ten minste gelijktijdig kunnen gaan liggen en in hun natuurlijke houding kunnen staan.

6. Als paarden of runderen tijdens het transport aangebonden worden, gebeurt dit op een correcte wijze.

De gebruikte touwen en halsters zijn sterk genoeg om onder normale omstandigheden niet te breken, lang genoeg om de dieren in staat te stellen te staan en te gaan liggen. De dieren kunnen snel los gemaakt worden.

Dieren mogen niet worden aangebonden aan hun hoornen of neusringen.

7. Er worden geen dieren samen vervoerd die van elkaar gescheiden zouden moeten worden.

De volgende dieren mogen niet samen vervoerd worden, behalve als het gaat om moeders en hun jongen, of als de dieren aan elkaar gewend zijn:

- dieren van verschillende soorten
- dieren van beduidend verschillende grootte of leeftijd
- volwassen fokberen en fokhengsten
- dieren met en dieren zonder hoornen

Volgende dieren mogen nooit samen vervoerd worden:

- geslachtsrijpe mannelijke en vrouwelijke dieren
- dieren die elkaar vijandig gezind zijn
- aangebonden en niet-aangebonden dieren

III. GESCHIKTHEID VOOR TRANSPORT

Dieren moeten geschikt zijn voor transport. Dit betekent dat het transport geen extra lijden voor het dier mag veroorzaken. Het dier moet gezond genoeg moet zijn om de reis te kunnen doorstaan en het transport mag geen of zeer weinig negatieve gevolgen voor het dier hebben.

Hierbij wordt speciale aandacht gegeven aan dieren die in eerste instantie niet voor de vleesproductie gekweekt werden, zoals paarden of reforme dieren (melkkoeien, leghennen, zeugen,...), aangezien deze dieren meer risico lopen om ongeschikt te zijn voor transport.

Op Europees niveau werd voor runderen, varkens en paarden een document uitgebracht met meer duiding en praktische voorbeelden. Deze documenten vindt u op de website.

- Praktische richtlijnen voor het bepalen van de geschiktheid voor vervoer van volwassen runderen
- Praktische richtsnoeren voor het bepalen van de geschiktheid voor vervoer van varkens
- Practical guidelines to assess fitness for transport for Equidae (enkel beschikbaar in het Engels)

IV. REIS- EN RUSTTIJDEN

1. De reis- en rusttijden werden gerespecteerd.

De reistijd voor de dieren loopt vanaf het moment van het laden tot ze afgeladen zijn.

De maximale transportduur voor de verschillende diersoorten is als volgt (als deze tijdsduur verstreken is moeten de dieren 24 uur kunnen rusten):

- a) Kalveren (tot de leeftijd van 2 maand), lammeren, jonge geiten (tot de leeftijd van 6 weken) en niet gespeende veulens op melkvoeding alsmede niet-gespeende biggen moeten na een transporttijd van 9 uur een voldoende rusttijd van ten minste 1 uur krijgen, waarin zij gedrenkt en gevoederd worden. Na deze rusttijd kunnen zij opnieuw gedurende 9 uur worden vervoerd. Een installatie met enkel metalen spenen of drinkbakken voldoet niet om niet-gespeende dieren te drenken. Het vervoermiddel moet uitgerust zijn met emmers en flexibele spenen.
- b) voor varkens bedraagt de maximale transporttijd 24 uur. Tijdens het transport moeten de dieren voortdurend toegang tot water hebben.
- c) voor paarden bedraagt de maximale transporttijd 24 uur. Tijdens het transport moeten zij om de 8 uur gedrenkt en zo nodig gevoederd.
- d) Runderen, geiten en schapen moeten na een transporttijd van 14 uur een voldoende rusttijd van ten minste 1 uur krijgen, waarin zij worden gedrenkt en zo nodig gevoederd worden. Na deze rusttijd kunnen zij opnieuw gedurende 14 uur worden vervoerd.
- e) pluimvee mag voor maximaal 12 uur vervoerd worden, tenzij ze gedrenkt en gevoederd worden

V. HET AFLADEN

1. Het afladen van de dieren gebeurt op een correcte wijze. De aflaadvoorzieningen zijn in een goede staat en niet te steil, en het drijven van de dieren gebeurt op een kalme, correcte wijze.

De infrastructuur om de dieren af te laden is in goede staat en er zijn beschermende zijwanden aanwezig zodat de dieren niet kunnen ontsnappen of er niet kunnen afvallen.

De helling is niet te steil (laadbruggen mogen voor varkens, kalveren en paarden niet steiler zijn dan 20 graden, oftewel 36,4 %, en voor schapen en runderen, kalveren uitgezonderd, niet steiler dan 26 graden 34 minuten, oftewel 50 %. Wanneer de hellingsgraad meer dan 10 graden is, oftewel 17,6 %, moet de laadbrug voorzien zijn van dwarslatten).

De vloer is anti-slip zodat de dieren niet uitglijden of vallen.

Dieren mogen pas gedreven worden als de weg die ze moeten volgen vrij is.

De volgende handelingen om dieren te drijven zijn verboden:

- dieren slaan of schoppen
- druk uit oefenen op een gevoelig deel van het lichaam, zodanig dat het dier pijn heeft
- dieren met mechanische middelen in een hangende positie houden: dit betekent dat dieren die niet zelf recht kunnen of niet zelfstandig kunnen lopen, niet mogen opgetakeld en versleept worden
- dieren bij kop, oren, hoornen, poten, staart of vacht op tillen of voort trekken
- prikstokken of andere puntige voorwerpen gebruiken
- de staart van de dieren verbrijzelen, breken of omwringen
- opzettelijk dieren te hinderen die gedreven of geleid worden door een gedeelte waar doorstroming nodig is

De elektrische prikkelaar wordt enkel gebruikt bij gevaarlijke dieren.

